

Diarienummer: KS.2016.157

Datum: 2016-09-08

Kommunchef Björn Järbur

E-post: bjorn.jarbur@ale.se

Kommunstyrelsen

Utredning av demokratiberedningens uppdrag

Förvaltningen har undersökt om det finns områden där det är otydligt vad nämnd respektive sektor ansvarar för i relation till demokratiberedningens ansvarsområde inom framförallt medborgarinflytande och demokratifrågor.

Förvaltningen anser att det operativa ansvaret för demokrati och medborgarinflytande tydligt ska ligga hos nämnder och kommunstyrelse. Kommunfullmäktige roll att hantera principella och övergripande frågor säkerställs genom skrivningar i kommunallagen.

Förvaltningen föreslår därför att första stycket i § 43 i kommunfullmäktiges arbetsordning utgår samt vissa därmed kopplade redaktionella förändringar.

Samtidigt med dessa förändringar bör demokratiberedningens ansvar för beredning av den politiska organisationen tydliggöras.

Förvaltningens beslutsförslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att ändra skrivningen i § 43 i kommunfullmäktiges arbetsordning till:

Demokratiberedningen har till uppgift att bereda fullmäktigeärenden avseende *politisk organisation*, arvoden, pensioner eller andra förmåner till förtroendevalda.

Demokratiberedningen får från kommunens nämnder och anställda begära in de upplysningar och de yttranden som behövs för att beredningen ska kunna fullgöra sina uppgifter.

Demokratiberedningen ska i ärende avge de yttranden, som övriga kommunala organ kan begära.

Björn Järbur
Kommunchef

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, 2016-09-08.

Ärendet expedieras efter beslut till:

För vidare hantering
Administrativa chefen

För kännedom
Politiska presidier
Förvaltningsledningen
Kommunjurist

Bakgrund

Förvaltningen har fått i uppdrag att göra en översyn över demokratiberedningens funktion och områden i förhållande till grundorganisationen och återkomma med förslag till beslut om eventuella förändringar i oktober 2016.

Medborgar- och invånardialog är en viktig fråga för demokratin i Ale kommun. Såväl kommunstyrelsen i sitt utföraruppdrag samt demokratiberedningen har i nuläget ett tydligt ansvar. Utöver detta ansvarar demokratiberedningen också för arvoden, pensioner och andra förmåner till förtroendevalda. Demokratiberedningens ansvar framgår av § 43 i Kommunfullmäktiges arbetsordning.

"Demokratiberedningen har till uppgift att bereda övergripande fullmäktigeärenden inom områdena demokrati och invånarinflytande.

Demokratiberedningen har vidare till uppgift att bereda fullmäktigeärenden avseende arvoden, pensioner eller andra förmåner till förtroendevalda.

Demokratiberedningen får väcka ärenden i fullmäktige inom sitt uppgiftsområde. Beredningen ska inom sitt område följa utvecklingen inom kommunen och hos fullmäktige göra de framställningar som beredningen finner påkallade."

Kommunstyrelsens uppdrag beskrivs i §§ 4 - 5 i reglementet

Ledningsfunktion

4 §

Kommunstyrelsen är kommunens ledande förvaltningsorgan.

Av kommunallagen framgår kommunstyrelsens ansvar för ledning och samordning av kommunens angelägenheter samt skyldighet att ha uppsikt över verksamhet som bedrivs av nämnder, kommunala bolag och kommunalförbund vilka kommunen är medlem i.

5 §

Kommunstyrelsen ska vid utövandet av sin ledningsfunktion särskilt

1. leda utvecklingen av den kommunala demokratin och medborgarinflytandet,
2. leda arbetet med och samordna utformningen av nämndövergripande mål, riktlinjer och ramar för styrningen av hela den kommunala verksamheten samt göra framställningar till kommunfullmäktige i målfrågor som inte är förbehållna annan nämnd,
3. ...

Kommunfullmäktige antog 30 november 2015 policy för invånardialog. Med denna policy som grund ska såväl politiken som förvaltningen öka sina ansträngningar att möta invånare och andra intressenter så tidigt som möjligt för att stärka de demokratiska inslagen. Policyn redovisas nedan:

"I Ale kommunen jobbar vi med invånardialog med utgångspunkt i följande principer:

- *Vi tar ansvar för att föra dialog i de frågor där invånarperspektivet är viktigt, och inser samtidigt att invånarna själva måste få möjlighet att initiera och ta initiativ i dialogprocesser med utgångspunkt i sin verklighet.*
- *Vi inser att dialogen i sig skapar värden och ibland kan syftet med dialogen vara just själva samtalet mellan invånare och representanter från kommunen. Utöver detta ska dialogen även bidra till att bättre beslut kan aktualiseras och fattas.*
- *Vi bjuder in till dialog i ett tidigt skede när frågor fortfarande är påverkbara, och vi är tydliga med information kring var, när och hur påverkbarheten finns.*
- *Vi för en dialog tillsammans med berörda grupper även i verkställighetsfrågor.*
- *Vi fokuserar på invånarnas perspektiv och strävar efter att dialogen ska skapas tillsammans med invånarna, och att dialogen i sig ska bidra till idébyten och nya insikter för alla inblandade.*
- *Vi arbetar aktivt med att identifiera hur och vem våra dialogfrågor berör, och använder sedan anpassade dialogvägar och dialogmetoder för att nå och delaktiggöra dessa grupper och individer.*
- *Vi glömmer aldrig att löpande återkoppla dialogprocessen till berörda parter, och vi anpassar oss efter målgruppen i våra vägar för att nå ut. "*

Det fortsatta arbetet med invånardialog kommer att beskrivas i en handbok som nu är under bearbetning i förvaltningen. I handboken kommer ett antal metoder, gamla beprövade samt nya att föreslås kopplat till olika målgrupper. Det kommer också att finnas exempel på hur olika frågor kan hanteras för att stärka invånardialogen.

Handboken kommer att omfatta förvaltningens hela verksamhet från förskola och skola, med barn och elevinflytande, stadsbyggnadsprocesser, budgetprocesser till inflytande inom det sociala området.

Samråd/samverkan

Förslaget till förändrat uppdrag till demokratiberedningen har presenterats på demokratiberedningen den 5 september.

Ekonomisk bedömning/konsekvens

Ett minskat uppdrag till demokratiberedningen kommer att minska behovet av möten. Omfattningen är dock inte av den omfattningen att det i större omfattning kommer att påverka kostnaderna för förtroendtid för politiken

Barnperspektivet

FN barnkonvention artikel 12 avser barnets egen rätt till inflytande:

"Varje barn har rätt att uttrycka sin mening och höras i alla frågor som rör barnet. Barnets åsikt ska beaktas i förhållande till barnets ålder och mognad."

Genom att tydliggöra varje nämnds ansvarsområde inom invånarinflytande kopplat med konkreta aktiva åtgärder ökar måluppfyllelsen inom artikel 12 i barnkonventionen

Funktionshinderperspektivet

Förbättras invånardialog ökar de funktionshindrades möjlighet att framföra sina åsikter.

Förvaltningens bedömning och motivering

Förvaltningen bedömer att den beslutade policyn kommer att innebära att flertalet förtroendevalda och medarbetare i kommunen i framtiden kommer att arbeta med invånarinflytande. Huvuddelen av arbetet kommer att vara av mer operativ karaktär. Uppgiften att leda och styra arbetet är i enlighet med kommunens styrprinciper en fråga för nämnderna och kommunstyrelsen. Nämnderna ansvarar för det operativa genomförandet och kommunstyrelsen ansvarar för samordningen. När metodhandboken är klar och det operativa införandet startar är tydlighet i ansvar en viktig framgångsfaktor.

Förvaltningen anser att den nuvarande regleringen med dubbelt ansvar inte gynnar det operativa genomförandet. Kommunfullmäktige har alltid enligt kommunallagen 3 kap 9§ följande ansvar

"Fullmäktige beslutar i ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt för kommunen eller landstinget, främst

1. *mål och riktlinjer för verksamheten,*
2. *budget, skatt och andra viktiga ekonomiska frågor,*
3. *nämndernas organisation och verksamhetsformer*
4. *..."*

Denna reglering täcker de övergripande frågor som i framtiden blir aktuella avseende policys och strategier när det gäller demokrati och medborgardialog.

Samtidigt med förändringarna avseende invånarinflytande bör det tydliggöras i arbetsordningen att demokratiberedningen ansvarar för beredning av förändringar i den politiska organisationen.

Förvaltningen anser därför att § 43 i kommunfullmäktiges arbetsordning bör ändras. Lydelsen kommer efter förändringen istället att vara

43 §

~~Demokratiberedningen har till uppgift att bereda övergripande fullmäktigeärenden inom områdena demokrati och invånarinflytande.~~

Demokratiberedningen har ~~vidare~~ till uppgift att bereda fullmäktigeärenden avseende *politisk organisation*, arvoden, pensioner eller andra förmåner till förtroendevalda.

~~Beredningen ska inom sitt område följa utvecklingen inom kommunen och hos fullmäktige göra de framställningar som beredningen finner påkallade.~~

Demokratiberedningen får från kommunens nämnder och anställda begära in de upplysningar och de yttranden som behövs för att beredningen ska kunna fullgöra sina uppgifter.

Demokratiberedningen ska i ärende ~~avseende arvode, pension eller annan förmån till förtroendevald~~ avge de yttranden, som övriga kommunala organ kan begära.